

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De primo gradu Humilitatis, qui est seipsum despicerere. Cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

De Primo Gradu Humilitatis, qui est
se ipsum despiciere.

CAPVT II.

Humilitatis gradus, quos breuiter
numerauimus, & nunc tractandos
declarandosque suscipimus, scalam salu-
tis conscendunt à terra ad cælum vs-
que protensam, quam non alij nisi an-
geli, id est, viri spirituales, & cælestes ascendunt.
Huius culmen, si tu, ò vir Dei, tenere concupiscis,
ordinate ascensum inchoato, & in primo eius gradu
tui affectus pedem figito. Eris in primo gradu, si
te ipsum ex corde despexeris, si tua omnia vilissima
reputaueris, si quicquid ex te habes, nihili fece-
ris, & verissima despicientium contempseris. Scientia
hæc sapientia, immo (vt verè loquar) stultitia hu-
ius sæculi, contraria est; nam mundus docet suos
se ipsos magni facere, & magnos ac dignos bonis
reputare: Christus è contra docet suos, se ipsos
despicere, & pusillos ac omni bono indignos ha-
bere. Vter eorum punctum veritatis attingat, facil-
limè intelligitur: Mundus totus cæcus est, [cuius
sapientia stultitia est apud Deum.] Christus sapien-
tia Patris est, [in quo sunt omnes thesauri sapien-
tia, & scientia absconditi.] Ille ergo dum nos
docet, magni aestimare nos ipsos, decipit; hic ve-
rò dum præcipit despiciere nosmet ipsos, ad id,
quod salutare est, inducit. Nec scientia hæc des-
picientia sui ipsius cupiam difficilis videri debet,
quia facillimum est vilia & despiciabilia contemne-
re, & cuius pronum est se despiciabilem inuenire.
Duo sunt in te, ò homo; alterum, quod ex te habes;
alterum, quod ex Dei liberalitate recipis: non præ-
cipitur tibi vt Dei beneficia tibi collata contemnas,
sed vt ex eo, quod à te habes, te ipsum despicias.
Si te ipsum nudum aspexeris, & id, quod ex te
habes, animaduertaris, facile te aliis multa Dei do-
na habentibus submittes. Et hæc subtilitas huius
scientia, quam Anselmus in hunc modum aperuit.
Verum, quia nonnunquam ideo extollimur, quia
nos aliis non rectè comparamus: videndum est
nobis quo id modo facere debeamus. Si enim nos
aliis volumus comparare, ea tantum debemus con-
siderare, quæ à nobis sunt in nobis, non à Deo
quasi præstita nobis. Sic namque agit, qui de bonis
à Deo sibi præstitis super alium extollitur, velut qui
vestibus alienis indutus gloriatur. Non ergo hæc
aliorum bonis comparare debemus: sed mala tan-
tum nostra, quæ à nobis sunt, & in nobis habemus;
quod si fecerimus, mala videlicet nostra bonis alio-
rum vt conferamus, nos inferiores esse cæteris om-
nibus nobis ipsis videbimur. Quod contra, quia
superbi faciunt, etiam si sint omnibus deteriores,
cunctis tamen se iudicant esse meliores: sua enim
bona tantum attendentes, aliorum malis compa-
rant, quorum mala nullatenus considerate debe-
rent. Sic ille.] Si autem tu velis bona tua bonis
aliorum comparare, & te bonis Dei circumdatum,
alteri bonis etiam Dei ornato præferre; tribus fortas-
se modis erras. Primò, quia bona tua, ac si essent ma-
iora, bonis alterius anteponis, & fortè sunt multo
minora. Secundò, quia bona, quæ habes, gratis, &
cum multis demeritis recepisti: & alter, aut bona,
quæ potuit mereri, meruit, aut illis, quæ recepit, non
tam indignum se fecit. Tertio, quoniam tu bonis
Dei malè vteris; frater verò tuus bonis acceptis, non

1. Cor. 3.
19.
Coloss. 2.
31.

Anselm.
lib. de si-
milit. c.
109.

Ad vanitatem, vt tu, sed ad veritatem, & ad gloriam
Dei, & sine imperfectionibus vtiur. Si hæc negare
non poteris, meritò te ipsum adhuc Dei donis affe-
ctum contemnes, & reliquis verè subiicias.

Hunc contemptum & vilipensionem tui non ver-
bis, sed affectu concipies. Sunt etenim multi, qui ver-
bis se acculant, & ore se deiciunt, corde verò se ipsos
magni pendunt, illaque accusatione sui non con-
temptum, sed laudem, & honorem captare volunt.
Similes sunt illi, de quo Ecclesiasticus ait: Et qui
nequiter se humiliat, & interiora eius plena sunt do-
lo.] Nam si ceteri suas culpas propalant, vt ex illa con-
fessione specie externa humili apud alios nomen
humilium, & opinionem vitorum spiritualium obti-
neant, id autem ita esse, nullo negotio cognosces. Si
enim eadem de illis dicas, quæ ipsi de se fatentur, aut
te assensum præbere dictis eorum ostendas; tristitia
& indignatione tabescunt. Non ergo ex illa externa
contemptione tui despici volebant, sed honorari
exaltarique affectabant. Horum fictorum humilium
ingenium pulchre describit Gregorius hæc fere rati-
one. Peccatores esse plerumque confitentur, etiam
qui se peccasse non credunt. Nam sæpe contingit,
vt passim se homines, iniquos esse fateantur, sed
cum peccata sua veraciter aliis arguentibus audiunt,
defendant se summopere, atque innocentes videri
conantur. Vnuiusquisque ergo cum talis est, si deli-
quisse se dicit, verè non dicit: quippe qui peccato-
rem se non ex cordis intimo, sed verbo tenus assentit.
Quia enim scriptum est: Iustus in principio accusa-
tor est sui:] iste de confessione peccati ornari vo-
luit, non humiliari: per accusationem suam humilis
appetit videri, non esse. Nam si confitendo pecca-
tum, esse humilis veraciter appeteret, de perpetra-
tione peccati arguentes te alios non impugnet. Sic
Gregorius.] Et ad idem optimè Bernardus ait: Ap-
petere autem de humilitate laudem, humilitatis est
non vitium sed subuersio. Verus humilis, vili vult re-
putari, non humilis prædicari. Gaudet contemptu
sui, hoc solo sanè superbus, quod laudes contemnit.
Quid peruerius, quidve indignius, quam vt humili-
tatis custos confessio, superbia militet; & inde velis
videri melior, vnde videris deterior? Mirabile ia-
ctantia genus, vt non possis putari sanctus, si non
appareas sceleratus.] Optimè ergo concludit Am-
brosius: Multi habent humilitatis speciem, sed virtu-
tem non habent: multi eam foris prætendunt, & in-
tus impugnant.

D Vnus ex istis erat monachus ille apud Cassianum,
qui cum multa de se apud alios fratres mala dixisset,
& Serapionem, probatissimum monachum, quasi
suis dictis annuentem, sibi que otiositatem succen-
sentem, considerasset, adeo contristatus est, vt me-
rorem suum ne vultu quidem dissimulare potuerit.
Eum autem Serapionem lepida hac oratione fictæ hu-
militatis suæ admonuit: Hactenus, ò fili, cunctis te
facinorum ponderibus onerabas, non metuens ne
confessione tam atrocium criminum, notam existi-
mationis incurreres; quid, quæso, nunc est, quod
ad simplicem admonitionem nostram, quæ ta-
men in se non modò nullum opprobrium, sed
etiam ædificationis habuit, ac dilectionis affectum,
tanta te video indignatione permotum, vt eam ne
vultu quidem oculere, aut frontis serenitate disti-
mulare poteris? An fortasse illam, dum te humi-
liabas, expectabas à nostro ore sententiam: Iustus
accusator sui est in primordio sermonis?] Non
ergo fictè, sed verè despiciamus nos ipsos, dignos-
que omni iniuria & contumelia putemus. Sic
se humiliabat sanctus Iob, cuius hæc erat ex

corde

Ecclesi. 19.
23.

Greg. 4.
mor. c. 6.

Prou. 18.
17.

Bern. ser.
16. super
Cant.

Ambros.
lib. 9.
epistol.
44.

Cassian.
col. 18. c.
11.

Proverb.
18. 17.
sec. 70.

Job. 33. 27. Ps. 50. 4.

1. ad Tim. 1. 13

corde facta accusatio sui. Peccavi, & verè deliqui, & ut eram dignus non recepi.] Sic & David. Quoniam iniquitatem, inquit, meam ego cognosco, & peccatum meum contra me est semper.] Sic & Paulus: Qui prius, ait, blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus.] Sic se tandem deiiciunt humiles corde, qui non verbis tantum, sed affectu se contemptibiles iudicant, & cum opus est, seipfos accusant, & non ut laudentur, sed ut viles credantur, verbis & sermone condemnant.

Sed hæc vera despicientia sui non tantum peccatoribus, verum & iustis quoque: non solum imperfectis, sed & perfectis & sanctis indicitur. Qui profectò ad sanctitatem non nisi per humilitatem pervenerunt, neque illam sine ista servabunt. Despiciat se peccator, quia peccator est; despiciat se iustus, quia peccator non est. Quomodo quia peccator non est? Quia videlicet non à se habet quòd peccator non sit, & ideo peccator non est, quoniam Dei beneficio & misericordia iustus factus est. Ille se contemnat, quia bonum gratiæ non habet; hic se contemnat, quia donum gratiæ non à se habet. Ille se spernat, quia Dei amicitiam perdidit: iste se spernat, quia eam, si à Deo non teneretur, perdidisset. Similiter imperfectus se deiiciat, quia multis & viliissimis imperfectionibus scatur: & perfectus quoque se nihili reputet, quia non viribus suis, sed virtute Dei imperfectiones superavit. Iustum est si imperfectus se despiciat, quia multa habet unde desipere & conculcari mereatur. Et pulchrum valde ac admirandum est, si perfectus & sanctus, se despiciat, quoniam luce divina perfusus, sub donis Dei, & sub divitiis alienis suam paupertatem & vilitatem, intuetur. Et æquo iure hanc humilitatem admirandam dicimus, quam Bernardus admiratur, dicens: Magna, & rara virtus profectò est, ut magna licet operantem, magnum te nescias, & manifestam omnibus tuam ætate latere sanctitatem. Mirabilem te apparere; & contemptibilem reputare, hoc ego ipsis virtutibus mirabilis iudico. Fidelis te vera famulus es, si de multa gloria Domini tui, est non exeunte ex te, tamen transiente per te, nil tuis manibus adhærere contingat. Tunc iuxta Prophetam [proiciis avaritiam ex calumnia, & excutis manus tuas ab omni munere.] Tunc iuxta mandatum Domini, [lux tua lucet coram hominibus] ad glorificandum non te, sed [patrem, qui in cælis est.] Sed & imitator Pauli, fideliumque prædicarum, non prædicantium semetipsos, æque nec tu, [quæ tuæ sunt queris, sed quæ Iesu Christi.] Quamobrem audies & tu: Euge serue bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam.] Ioseph, cum domum, & omnia bona Egyptij domini sui sibi credita sciret, dominam non ignoravit exceptam, & ob hoc non acquievit contingere. Non est, inquit, ex omnibus bonis domini mei, quod non in mea potestate sit, vel non tradiderit mihi, præter te, quæ vxor eius est.] Mulierem noverat gloriam esse viri, & iniquum sibi iudicavit vice contraria in gloriam facere eum, qui se fecerat gloriosum. Hæc, & multa alia Bernardus.] Nos verò id tantum adiciamus, Deo non minus charam esse gloriam suam, nec minus dilecta dona sua, quam est vxor viro. Sollicitus proinde esse debet perfectus vir, ne sibi hæc dona arroget, neve Deo debitam gloriam surripiat. Id autem assequetur, si ad quantamlibet sanctitatem euectus, seipsum despexerit, & omnia bona, quæ in se aspicit, aliena; mala verò, propria reputaverit.

At cum humilitas non sit irrationabilis, quibus-

A nam rationibus hominem, siue peccatorem, siue iustum, inducet, ut seipsum ex corde despiciat? Tribus quidem, ut mihi videtur, veritate, prauitate, vilitate. Veritas est, quæ superiori tractatu exposita est. Quid nimirum homo sit, quid possit, & quid faciat: quam si profundè fuerit meditatus, mirum esset si non seipsum asperneretur. Quid es, o homo? Nonne facta caro? Nonne pulvis, & cinis, & lutum? Nonne nihil, quia ex nihilo produisti? Vade nunc, & lutum ac nihilum honore prosequere. Quid potes, o homo? Nonne ad omnia impotens es, nisi Deus tibi potentiam tribuat, nisi vires seruet, nisi te ipsum actu ad agendum moueat? Vade nunc, & impotentiam venerare. Quid facis, o homo? Nonne perinde es ac calamus, aut ferra, quæ seipsam omnino non mouet, & nihil penitus ageres, nisi te Deus ad operandum assumeret? Vade igitur nunc, & relicto præcipuo agente, calamo, aut penicillo reuerentiam exhibe. Quòd si stultum putas, lutum, & impotentiam, & instrumenta artium honorare, stultitiæ quoque plenum putabis, non te ipsum verè, & ex corde despiciere. Omnia, quæ habes, mutata sunt, non licet ea, ac si perfectus dominus esses, tua reputare, & ex eorum possessione superbire. Aliena sunt, quæ post modicum repetentur: unde cogitandum potius esset, quomodo redditionis tempore restituantur. Talenta sunt ad negotiandum data, & in hora mortis cum emolumento & usura poscenda, quæ dementia erit ob onus reddendæ rationis efferri, & ex beneficiis gratis acceptis in vitium elationis incidere? Quæ tibi data sunt, licet comparata tuæ paruitati, sint magna, tamen si ea cum donis aliorum metiaris, sunt satis exigua. Nec inficiari potens quòd ingenij subtilitate, iudicij maturitate, scientiarum notitia, virtutum sanctitatisque præstantia, & alijs Dei donis ab alijs in immentum superaris. Ridiculum autem esset, si illis modeste de se sentientibus, & se in infimo loco collocantibus, tu ex minoribus donis intumesceres, & te illis sola animi elatione præferres. Cogita demum, quia, ut inquit Eliu apud Iob; [maior est Deus homine, jinterque illum & omnes angelos, & homines infinitam esse distantiam. Si verò ille vniuersa infinite superat, in cuius conspectu sunt quasi non essent, cur audes ante oculos illius aliquid magnum de te cogitare, & non potius necessarium ducis te ipsum despiciere? Hac multiplex veritas animo attentè perpensa, tanti ponderis est, ut meditantem satis deprimat, & ad sui despicientiam inducat.

E Prauitas est, ut tuam prauitatem, obliquitatem, & iniquitatem mediteris. Audis te innumera peccata commisisse, & fateris. Audis te nunc in multis delinquere, & assentiris. Dicitur tibi, quia in futurum vsque ad terminum vitæ à peccatis non eris immunis, & annuis, ac forte parum times. Quid igitur malorum scaturigo superbis? Vniuersa cunctorum hominum flagitia quodammodo tuæ sunt, quia nisi Deus te seruasset, in ea cadere potuisses. Cuius considerationis virtute percussus quidam probatissimus senex, cum peccatum alicuius audiret, non sine gemitu dicebat: Ille hodie, ego cras. Non quia se peccaturum in crastinum statueret, sed quòd propriam fragilitatem agnoscens, simile delictum formidaret. Alter cæcus, aut monoculus, aut claudus, aut amens natus est, similis eius tu ex vtero matris egredi potuisti: ita similiter; alter aut infidelis, aut homicida, aut alijs enormibus criminibus sordet; eisdem & tu, nisi Dei gratia protegereris, potuisti sordidari. Et ut Augustinus

Job. 33. 12.

Aug. li. 1. Solil. c. 14.

Bernard. ser. 13. in Cant.

Isaia 33. 15. Matrh. 5. 16.

Phi. 2. 21.

Matr. 25. 23.

Gen. 39. 9.

1. Cor. 11. 7.

ait: Scito, Domine, quod nullum peccatum est quod unquam fecerit homo, quod non possit facere alter homo, si creator desit, a quo factus est homo. Si ergo tuae prauitatis memor sis, & ad peccandi, quae in te est, possibilitatem attendis, satis (ut opinor) te ipsum spernes. Facile quoque fratrum peccantium misereberis. Ut enim bene dixit Dorotheus: Humilitatis proprium est se ipsum semper vilipendere, & proximo compati.

Dorotheus
Doctrina
9.

Vilitas insuper est, quod sit ex humilitate despexeris, Deus te honore afficiet, & magni reputabit. Hoc enim significant illa verba: Qui se humiliat, exaltabitur. Item & illa, Sede in nouissimo loco, ut veniens, qui te inuitauit, dicat tibi: Amice ascende superius. Humilis ille Centurio se indignum esse ingressu Domini in domum suam, confessus est. Domine, inquit, non sum dignus ut intres sub tectum meum, sed tantum dic verbo, & sanabitur puer meus. Mercedem recepit statim humilis, & vera confessio. A Domino homo iste de fide laudatur, Israelitisque praefertur: Amen dico vobis, non inueni tantam fidem in Israel. Quin & salutem puero, quam optauerat, impetrauit. Sanatus enim est puer in illa hora. O fides Christiana, inquit D. Ambrosius, quae cum humilitate totum impetrare consueuisti! Ecce religiosus Centurio ad capiendam salutem dignior fit, dum se profiteretur indignum, & dum ades suas iniurias putat, magis eas honorificas fecit, & gratas. Magna enim & perfecta fidei vir, qui intelligeret Christum caelorum esse Dominum, dum verebatur ne hospitij sui eum angusta non acciperent. Ergo contradicente Centurione non pergit ad domum Dominus. Non pergit Dominus, sed pergit medicina Domini: non visitat agrum Saluator, sed visitat sanitas Saluatoris. Haec ille: Quid melius est, ab homine insipientissimo, & qui falli potest, laudari; aut a Christo Domino, qui est sapientia Patris, & falli omnino non potest, commendari? Si hoc melius & optabilius est, ne tu, qui insipiens es, te ipsum laudes, ut ab ipso lauderis. Nam hoc premium humilitatis, & despicientiae propriae est, verum honorem, & exaltationem, promereri. Desiderio ergo huius veri honoris, te ipsum contemne, & consideratione tuae improbitatis deprime, & virtute veritatis a vitio superbiae custodi.

Luc. 14.
11.
2. 19.

Matth. 8.
8.

2. 19.

2. 13.
Ambrosius
ser. 89.

Postremo illud sciendum est, quod huic despicientiae sui ipsius non contradicit, si homo propter gloriam Dei, & vilitatem proximorum, interdum se ipsum laudet, & ob recte facta magnificet. In hoc enim non se ipsum magni reputat, immo se ipsum despiciens in se Dei mirabilia laudat. Sic sanctus Iob longam, cum opus fuit, de se ipso laudationem contexit, cuius memoriam faciens Gregorius, haec ait: Inter haec lectoris animus forsitan quaerat, cur sanctus Iob suas iam subuliter virtutes enumeret: Sanctorum quippe virorum est, bona, quae fecerint, occultare, ne contingat eos lapsum elationis incurrere. Vnde per se metipsam veritas dicit: Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis. Hinc est etiam, quod duos caecos iuxta viam sedentes illuminans, praecipit, dicens: Videte ne quis sciat. De quibus illico scriptum est: Abeuntes diffamauerunt illum per totam terram illam. Sed querendum nobis est, quid sit hoc, quod ipse omnipotens, cui hoc est velle, quod posse, & taceri virtutes suas voluit, & tamen ab iis, qui illuminati sunt, quasi inuitus indicatur? Nisi quod seruis suis se sequentibus,

Iob. 2. c.
19. vs.
quo ad
31.
Greg. 19.
mor. c. 14.
Matth. 8.
1.
Matth. 9.
30. 31.

exemplum dedit, ut ipsi quidem occultare virtutes suas desiderent, & tamen ut alij eorum exemplo proficiant, prodantur inuiti, & facta quidem sua occultando, se ipsos custodiant: sed dum prodantur inuiti, bona ad proximios suos exempla transmittant. Occulentur ergo studio, necessitate publicentur, & eorum occultatio sit custodia propria, eorumque publicatio sit vilitas aliena. Rursum, quia scriptum est: Neque accendunt lucernam, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, ut luceat omnibus, qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent Patrem vestrum, qui in caelis est. Aliquando sancti viri, & eorum hominibus compelluntur bona facere, aut eadem hominibus sua facta narrare, sed ad eum finem omnia referentes, ut non ipsi eisdem operibus, sed Pater eorum, qui in caelis est, debeat glorificari. Dum enim sancta praedicant, ipsa praedicatio eorum fortasse despicitur, quorum vita nescitur.

Matth. 5.
15. 16.

Haec Gregorius. Sic & Paulus, ut ex nouo testamento aliud proferam exemplum: lae se ipsum pro Ecclesiae vtilitate laudauit. Sed merito Ambrosius admiratur humilitatem laudationis istius, qua Apostolus aperte monstrauit, se non se ipsum, sed diuinam liberalitatem extollere. Haec sunt verba Ambrosij. Ante annos quatuordecim reuelatum sibi dicit, & tamen reuelationem tam diu tenuit, & repressit: nec dixisset, nisi vtile nobis iudicasset, ut diceret: Ne nos reuelationibus extolleremur. Si enim in tanta gratia non est gloriosus Paulus, nec nos gloriosi oportet. laeuis ipse non gloriosus est, senex gloriosus? Deinde raptum se vsque ad tertium caelum negare non potuit: & tamen vtrum in corpore, an extra corpus raptus esset, se ignorare testatus est. Non ergo de scientia, sed de ignorantia gloriosus, & Dei circa se gratiam praedicat. Quod scientiae est, negat: quod charitatis est, confitetur. [Scientia enim inflat, charitas vero aedificat.] Iterum, raptum eiusmodi hominem dixit, quem admodum raptus esset, vtrum in corpore, an extra corpus, incertum sibi esse memorauit. Vide stateram sapientiae. Constituit vnum in Christo; & in se alterum, qui ait, nescio: Quod alienum est, atollit, quod suum, humiliat. Et audiuit, inquit, verba ineffabilia: non dixit: audiui; sed quod alter audierit, non negauit. Verecunde itaque testem se maluit significare, quam vatem, & refugit videri caelestium arbiter secretorum. Testimonium enim dicere, veritatis est: meritum elationis non refugere, gloriantis. Ideoque ait: Pro huiusmodi gloriabor, pro me autem non gloriabor. Haecenus ille. Raro igitur instat necessitas, ut te ipsum laudes, & dona tibi concessa manifestes. Sed dum id aut Dei gloria exigit, aut vilitas proximorum requirit, te laudans non aduersaris humilitati, nec despicientiae tui ipsius, dum modo non tuam, sed Dei laudem quaeras, & in ipso modo laudationis modeste te geras, & magis te ipsum vituperare quam laudare concupiscas.

Ambrosius
in Psal.
16.

1. Cor. 8.

Deinde raptum se vsque ad tertium caelum negare non potuit: & tamen vtrum in corpore, an extra corpus raptus esset, se ignorare testatus est. Non ergo de scientia, sed de ignorantia gloriosus, & Dei circa se gratiam praedicat. Quod scientiae est, negat: quod charitatis est, confitetur. [Scientia enim inflat, charitas vero aedificat.] Iterum, raptum eiusmodi hominem dixit, quem admodum raptus esset, vtrum in corpore, an extra corpus, incertum sibi esse memorauit. Vide stateram sapientiae. Constituit vnum in Christo; & in se alterum, qui ait, nescio: Quod alienum est, atollit, quod suum, humiliat. Et audiuit, inquit, verba ineffabilia: non dixit: audiui; sed quod alter audierit, non negauit. Verecunde itaque testem se maluit significare, quam vatem, & refugit videri caelestium arbiter secretorum. Testimonium enim dicere, veritatis est: meritum elationis non refugere, gloriantis. Ideoque ait: Pro huiusmodi gloriabor, pro me autem non gloriabor. Haecenus ille. Raro igitur instat necessitas, ut te ipsum laudes, & dona tibi concessa manifestes. Sed dum id aut Dei gloria exigit, aut vilitas proximorum requirit, te laudans non aduersaris humilitati, nec despicientiae tui ipsius, dum modo non tuam, sed Dei laudem quaeras, & in ipso modo laudationis modeste te geras, & magis te ipsum vituperare quam laudare concupiscas.

1. Cor. 3.

Deinde raptum se vsque ad tertium caelum negare non potuit: & tamen vtrum in corpore, an extra corpus raptus esset, se ignorare testatus est. Non ergo de scientia, sed de ignorantia gloriosus, & Dei circa se gratiam praedicat. Quod scientiae est, negat: quod charitatis est, confitetur. [Scientia enim inflat, charitas vero aedificat.] Iterum, raptum eiusmodi hominem dixit, quem admodum raptus esset, vtrum in corpore, an extra corpus, incertum sibi esse memorauit. Vide stateram sapientiae. Constituit vnum in Christo; & in se alterum, qui ait, nescio: Quod alienum est, atollit, quod suum, humiliat. Et audiuit, inquit, verba ineffabilia: non dixit: audiui; sed quod alter audierit, non negauit. Verecunde itaque testem se maluit significare, quam vatem, & refugit videri caelestium arbiter secretorum. Testimonium enim dicere, veritatis est: meritum elationis non refugere, gloriantis. Ideoque ait: Pro huiusmodi gloriabor, pro me autem non gloriabor. Haecenus ille. Raro igitur instat necessitas, ut te ipsum laudes, & dona tibi concessa manifestes. Sed dum id aut Dei gloria exigit, aut vilitas proximorum requirit, te laudans non aduersaris humilitati, nec despicientiae tui ipsius, dum modo non tuam, sed Dei laudem quaeras, & in ipso modo laudationis modeste te geras, & magis te ipsum vituperare quam laudare concupiscas.

De Secundo Gradu Humilitatis, qui est:
Sibi ipsi diffidere.

CAPVT III

AB hoc primo humilitatis gradu facile est, optulante diuina gratia, ad secundum ascendere. Hic autem gradus est, ut homo, qui

De Humilitate
Tom. II